Ч. 65 (12.431). Львів, неділя 23. березня 1930. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Польсько-німецький торговельний мир.

Варшава, 20. березня 1930.

В дні 17. ц. м. підписано у Варшаві умову, яка кінчає пятилітню митну війну поміж Польщею і Німеччиною та нормує надалі торговельні звязки поміж цими двома державами. Ця подія має безумовно таке велике значіння для Польщі, що справедливо усунула в тінь усі інші — не лиш господарські, але й політичні — внутрішньо-польські справи і навіть нинішня кріза польського уряду не спиняє польські редакції перед заповнюванням цілих сторінок усіх найповажніших польських часописів аналізою заключеної умови та міркуваннями на тему минулого ходу довгої торговельної польсько-німецької війни, її наслідків та евентуальних користей чи шкід із підписаного договору. Колиж ми, українці, цікавимося польсько-німецькою торговельною умовою, то робимо це не як обсерватори польського життя, лище як безпосередньо також у цій справі інтересовані: бо для нашого, українського, господарського життя далеко не є байдуже, чи поміж Польщею та Німеччиною надалі істнує непереступний мур „воєнних“ митних ставок і заборон, чи створено умови, які в більшій чи меншій мірі еможливлюють і українським господарським організаціям взяти участь у міжнародньому товарообміні, не кажучи про широкі верстви українських хліборобських продуцентів та ще ширші — консументів, які не живуть на місяці.

Кілька слів історичної пригадки. До половини 1925 року Польща, у відношенні до Німеччини, находилася у спеціяльно упривілеєному положенні, як одна з „побідних“ держав. На основі версайського мира накинено Німеччині обовязок надати Польщі, нарівні з іншими „союзниками“, односторонню клявзулю найбільшого упривілеєння на 5-літній час, себто до дня 10. січня 1925 р. Крім цього 268 ст. версайського договору точка „б“ признала ще Польщі на 3 роки право ввозу до Німеччини „природних витворів або виробів“ з колишніх німецьких провінцій (шлеський вугіль!) „без жадних митних оплат“, при чому лише від польського уряду залежало визначення роду і скількости тих продуктів. Вправді Німеччина старалася якось стримати цей упривілеєний наступ польського краму, а проте таки найважніший польський промисловий природний продукт — вугіль — плив до Німеччини у скількості поверх 500.000 тон місячно! З днем 10. січня 1925 р. вигасла примусова одностороння клявзуля найбільшого упривілеєння, і з днем 15. червня 1925 зобовязання Німеччини приймати без обмежень польський вугіль. Від цеї останньої дати істнує між Польщею і Німеччиною фактично митна війна, бо від того дня розпочалися обосторонні „боєві“ розпорядження. Формально тодішні торговельні переговори були зірвані в дні 15. вересня 1925 р. На дальшому тернистому шляху польсько-німецьких торговельних розмов слідні такі замітніші стовпи: найближчі переговори були навязані в травні 1926 року; 21. липня 1927 року складено окремий протокол у дразливій господарсько-політичній справі права поселення, 22. листопада 1927 підписано у Берліні т. зв. протокол Штреземана й Яцковського (про переговорювання над „модусом вівенді“), врешті 30. листопада 1927 підписано деревну провізорію.

Нинішній торговельний договір не має характеру „великого договору“, — це „малий договір“, дуже обмежений — як під оглядом митних ставок і контингентових перепон, так теж часу тривання і легкости виповідження його. [illegible]: усі „боєві“ заборони скасовано. Вправді [illegible] но надалі обовязуючі — поза згаданими виїмковими заборонами — контингенти та митні ставки, але уділено собі взаємно клявзулю найбільшого упривілеєння, себто признано собі взаємно автоматично всі ті митні користи, які отримали в окремих торговельних умовах інші держави.

Таким робом оба контрагенти отримали однакові умови конкуренції з іншими імпортерами на внутрішній ринок другої держави. Найважніша користь для Польщі — це признання їй права експорту до Німеччини контингенту вугля на 320.000 тон місячно; евент. імпорт німецького вугля, контингент цей підвищує. Характерно, що Польща в 1925 р. домагалася 500.00-го контингенту, а Німеччина годилася тоді лише на 60.000. Друга найкорисніша для Польщі точка умови торкається експорту свинячого мяса: річний контингент виносить 200.000 штук в прогресією по 75 штук річно на два дальші роки аж до 350.000 штук річно та з запевненням відбору цілого того контингенту (гарантія „Райхсфербанду дер дайтшен Індустрі“). Німеччина отримала контингент цілої низки товарів з обовязуючих нині заборонних лист, право поселення самостійних купців і підприємців та відповідальних технічних сил, трьом великим німецьким корабельним товариствам надано концесію на перевіз еміґрантів. Окремо устійнено справи транзиту, ветеринарійні приписи, „митну амнестію“ і т. д. Умова обовязує на один рік, з правом автоматичної пролонгати, якщо на три місяці раньше умова не буде виповіджена.

І. Кедрин.

ДО ВІДОМА НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ. Усім, що залягають з передплатою „Діла“, вислали ми передвчора почт. картки з виказом їх залеглостей по кінець березня 1930, із просьбою вирівнати ці залеглости якнайскорше. Маємо повну надію, що наші післяплатники вирівнають свої залеглости, в іншому випадку ми примушені здержати їм висилку часопису.

За право до життя.

(Промова сенатора М. Галущинського на пленумі сенату при розправі над бюджетом міністерства освіти дня 12. березня 1930 р.)

(Продовження.)

Справу шкільних підручників обговорювано вже кілька разів і писано про неї багато. На засіданні скарбово-бюджетової комісії піддав я розглядові підручники до науки історії в середніх школах і бачив, як цитовані місця робили враження на шановних панів. Та не тільки ці одні підручники є противні педаґоґічним засадам, що їх приноровлюємо при навчанні і вихованні. Стверджую, що всі підручники, від науки релігії починаючи, потребують розгляду і відповідної оцінки на усунення з них усього того, що неуцтвом, нетактом, а навіть злочинним розмислом дратує почування української дітвори.

Всі повищі недомагання безумовно можнаб усунути далеко швидше, оскільки український громадянський чинник мав би забезпечений вплив у справах шкільної адміністрації і засідав у відповідних радах при шкільній владі всіх інстанцій. А коли цього не буде і стан полишиться такий, як є сьогодня, то вже повищі дані вистарчать на ствердження факту, зазначеного на вступі моєї промови, а саме, що український нарід зведений до ролі пасивного консумента культурних цінностей і що перед ним замикається можливости творчої діяльности власних культурних цінностей.

Та це тільки одна частина задумів польської шкільної політики.

Переходжу до особистих справ учительства. Зусиллями цілого народу створили ми нашу власну незалежну інтеліґенцію, що бере найживішу участь в культурному житті народу. А проте не можемо резиґнувати з тої частини інтеліґенції, яка є в урядовій службі і з її участи в культурно-освітній роботі. З гірким почуттям приходиться ствердити, що урядница інтеліґенція всіх дикастерій приневолена до повної бездільности в цьому напрямі. А вже просто дивоглядом є те, що учительство вповні стероризовано і відсунено від культурно-освітньої роботи серед народу. Арт. 58. учительської прагматики, „добро школи“, доноси поліції, опінія розвідчиків урядових і з аматорства — це атмосфера, серед якої має працювати учительство. Маю в руках рішення міністерства освіти з дня 10. лютого ц. р., яким для добра школи перенесено з пов. ланцуцького учителя Михайла Вахнюка аж поза Варшаву за те, що брав участь у працях громадської ради, відкрив зловживання війта, спорідненого з одним шкільним візитатором і приневолив двірський обшар до свідчення на цілі громади. Свою діяльність він розвивав у польському повіті серед польського населення і діждався за це не тільки перенесення, але й розділу з жінкою, яка є учителькою в сусіднім селі. Наслідки донесень з аматорства, що полягають на повному анальфабетизмі донощика, довели до того, що шк. інспектор повітовий в Жовкві урядовим письмом закидує о. катехиті Северинові Бараникові, голові філії „Просвіти“, брехливе реферування про накладення бібліотечного податку і з покликанням на зложену присягу взиває його оправдатись до 8 днів. Тимчасом справа малася так, що о. С. Бараник, як голова філії, реферуючи в с. Замочку про проект міністерства освіти щодо майбутнього бібліотечного закону, згадав про те місце закону, де говориться з одного боку про бібліотечний податок, з другого про те, що відповідно ведена й вивінувана бібліотека освітньої установи може стати засновком громадської бібліотеки. Брехливе донесення анальфабета дає привід шкільному інспекторові до дуже нетактовного, легко кажучи, письма, як також до поучування священика й монаха про значіння й істоту зложеної присяги. Не буду затримуватися на тих персональних справах, що їх порушив пос. Великанович у соймі, де він говорив про учителів перенесених, про учителів досі неприйнятих до служби, де прочитував довгі викази неприйнятих на службу кандидатів і кандидаток учительського призвання. І знову бачимо, що усунення таких великих кадр кваліфікованих працьовників від культурно-освітньої діяльности є однозначне зі зменшенням культурної сили народу і зводження цілого народу на нижчий культурний рівень. Українське учительство всіх шкіл не має досі вчисленого до літ служби часу, проведеного при українськім війську. Хоч в тому часі члени Української Армії стояли війною проти поляків, то сьогодня не тільки обовязком справедливости, але навіть певного роду лицарства є, щоби взяти під увагу це слушне домагання урядовців і учительства української народности.

Дальшою рисою культурно-освітньої політики Польщі є зменшити матеріяльну базу українських суспільних і культурно-освітніх установ і позбавити їх матеріяльної підтримки. Правда, від 1918 р. наші передшкільні установи й захоронки, товариства опіки над молодю, „Рідна Школа“, „Просвіта“, „Сільський Господар“, Ревізійний Союз Українських Кооператив, Сокіл, Луг стоять власними матеріяльними

засобами українського народу. Бюджети назва-
них установ обертаються в сумах багатьох мі-
ліонів,і у нас є певність, що не зважаючи на го-
сподарську крізу, яку ми дуже тяжко переходи-
мо, потрапимо ці всі установи й далі утримати
власними силами народу. А проте не думаємо
зрікатися тої помочі, яка має плисти з держав-
ного бюджету і від самоурядних установ на
культурні, освітні й господарські ціли. В сой-
мовій дискусії сказано, що в бюджетуванні не
береться під увагу потреб національностей, а
щойно уряд з призначених сум повинен наділю-
вати дотаціями товариства й установи. А я пи-
таюся, чому існує позиція, в якій говориться
про стипендії для студентів-поляків, котрі
вчаться в Данцігу на техніці? І в багатьох інших
місцях бюджету говориться про те, що міні-
стерство має підтримувати польське шкільниц-
тво й освіту поза кордоном Польщі, підтриму-
вати польську науку і творчість за кордоном.

Соймові кола радять звертатися по дота-
ції і субвенції просто до уряду. Розмова з уря-
дом про таку ніжну справу може бути тільки
наслідком довіря до уряду, а того довіря ми не
маємо. Обовязком законодатних установ є ви-
сказати своє побажання, а навіть перевести від-
повідні рішення, котрі будуть вказівкою для
уряду, як він має ставитися до оправданих по-
бажань народу.

(Продовження буде.)

Процес „Спілки Визволення України".

ДАЛЬШИЙ ХІД РОЗПРАВИ У РАДІО.

Переслухання обв. Михайла Івченка письменника і свідка М. Зерова поета та підсудного Моргуліса.

Розправа 20. березня.

Розправа почалася в 4. год. переслуханням обв. **Михайла Івченка,** письменника. Він бувш. член Старої Громади, соц.-революціонер, до якого творів Єфремов у „Історії Літератури" ставився неприхильно.

Прок.: Чи ви читали критику Єфремова? (відчитує деякі місця). І ви могли після того зійтися з Єфремовим в одній організації?

Івченко: Критика не має нічого з тим спільного.

Прок.: Чому ви вступили до „СВУ" і якої України ви хотіли?

Івч.: Самостійної України, щось подібного як УНР.

Любч.: Чому і коли ви вступили до „СВУ".

Івч.: В січні 1927 р. Я відчував горе осередка, серед якого жив.

В дальшому Любченко цитує уривки з його оповідання (Землі давонять) і доказує, що у своїх творах він пропагував ідеї „СВУ".

Предс. Приходько: Визнаєте, що ви в своїх творах переводили ідеї „СВУ"?

Івч.: Стверджую, що є у них моменти націоналістичні.

Приходько: Де ви читали свої твори?

Івч.: В бібліотечній салі Акад. Наук.

Прих.: Чому?

Івч.: Звичність автора до певної обстановки, бажання почути критику певнішу як де інде і там був найкращий ґрунт для пропаґовання моїх ідей.

Прих.: Чи не шукали ви апробати для своїх творів у керманичів „СВУ"?

Івч.: Ні, але мої рукописи читав Єфремов.

Далі Івченко на запити стверджує, що він належав до пятки, на чолі якої стояла **Старицька-Черняхівська.** У неї відбувалися вечірки, присвячені ріжним нагодам, як памяти Петлюри, 10-ліття Центральної Ради, Мазепі і т. п. На вечірки сходилось коло 15 осіб.

При кінці Івченко стверджує, що він перейшов певну еволюцію в напрямі радянофільським, чого доказом є його останній твір „Робітні сили" і висловлює „жаль" за свої вчинки.

Свідок **Микола Зеров**, поет, проф. Київського ІНО, покликаний як свідок у справі писань Івченка і Старицької.

Предс.: Розповідайте, що вам відомо.

Зеров: Краще задавайте питання.

На запити відповідає, що літер. позиція Івченка була компромісова.

Предсідник: Нас цікавить політичний бік справи, контрреволюційність його творів.

Зеров: В писаннях Івченка я нічого антирадянського не бачу.

Любченко: Ми вже з Івченком усталили, що його твори були пропаґандою „СВУ".

Зеров широко арґументує свої погляди і вкінці стверджує, що Івченко хотів повернути колесо історії взад.

Любченко: Ми це знаємо, але чи це не називається контрреволюцією?

Зеров: Якщо ви так кажете, то я з цим погоджуюся.

Прок. Ахматов: А який ваш погляд на Старицьку?

Зеров: Старицька відіграла позитивну ролю в 1890 р. головно перекладами з чужих мов. Пізнішу її діяльністс оцінюю неґативно.

Підсудний Морґуліс б. адвокат, на Україну приїхав щойно в 1917 році з Петрограду. Належав до партії С-ф-ів. За Директорії був ґуберн. комісарем Києва, опісля секретарем Винниченка. За рад. влади працював у кооперативі і Акад. Наук.

Предс.: Що ви робили, як ґуберніяльчий комісар?

Морґуліс: Нічого, бо вся влада була в руках Коновальця.

Предс.: Коли ви вступили до „СВУ"?

Морґ.: Весною 1927 р.

Предс.: Що то була „СВУ"?

Морґ.: Це організація, яка мала приготовити апарат на усіх ділянках на випадок упадку більшовиків.

Морґ. брав участь у вечірках у Старицької, але все „припадково".

Прок.: Чи ви знали, що має відбутися вечірка присвячена памяти Петлюри?

Морґ.: Ні, довідався щойно на місці.

Прок.: А ви вставали для вшанования памяти Петлюри?

Морґ.: Вставали інші, то й я встав.

Прок.: А чи ви пішли би були на вечірку, якщо зналиб, що вона присвячена Петлюрі?

Морґ.: Можу сказати щиро, що в 1927 р. не пішов би.

Його зізнання викликують на салі частий сміх.

Морґуліс при кінці промови осуджує Петлюру, хвалить Шварцбарда й опльовує свою діяльність за часів УНР та заявляє свою повну відданість радянській владі, зазначуючи, що навіть відбувши кару, він буде вірним горожанином СРСР.

Події в Рівному перед соймом.

Дослівний текст з промови посла Д. Палієва (УНДО), виголошеної у соймі в часі дискусії над внесенням на недовіря мін. Присторові дня 14. березня 1930 р.

На спеціяльну увагу заслуговує у відношенні до нас міністерство внутрішніх справ. Воно машерує у передній сторожі і веде цілість політики у відношенні до українського народу та за ту політику несе відповідальність. Не буду повторювати ріжних цифр і випадків, які наводимо ми продовж двох років. Згадаю тільки останню подію найновішу, зперед кількох днів, яка сама собою характеризує найкраще польську політику до українського народу.

Події в Рівному.

Маю перед собою зізнання громадян з Рівного.

В дні 11-го березня, отже кілька днів тому, відбувався там заходом української ґімназії в Рівному концерт. На тому концерті між іншим як останню точку уміщено гимн. І сталося так (голос: який гимн?) Є написано тільки гимн, без ніякого додатку (голос: більшовицький). І сталося таке, що хор співав на українськім концерті в честь Шевченка гимн: „Єще Польска не згінела". Прошу панів, гимн „Єще Польска" це гимн національний, але ніде не є сказане, що це гимн державний (голос: овшім є), ні. Тоді саля заінтонувала „Ще не вмерла Україна", український національний гимн. В тім часі присутній на концерті староста з Рівного приказав замкнути всі двері і спровадив поліцію на салю. **Поліція зразу почала людей масакрувати і арештувати.** Був. посла **Серветника,** який недавно втратив мандат у луцькім окрузі, староста приказав арештувати. Закуто його в кайданки й відпроваджено на поліцію. Але перед тим староста, отже відповідальний за відносини в повіті, віддавши Серветника в руки поліції в присутности свідків тут списаних дав такий приказ: **Сильно бийте ту сволоч (дранял) в зуби,** повторя-

---

ФРАНЧЕСКО ДАЛЬ АНГАРО.

Пошлюбна подорож.

(Продовження.)

Клявдіна забажала висісти з воза, вийти на вершок горбка й привитати безкрає море якимсь віршом Байрона. Джорджо також мусів брати участь у цьому захопленні, бо того дня Клявдіна мала спеціяльні права до сваволі, бо й ті вірші, які вона задеклямувала, він сам був переклав, бо часто, також незалежно від таких наглядних причин, природа видається нам кращою, коли дивимося на неї крізь призму захоплення другої людини.

По правді Джорджо, що вродився над морем, що був сином (як це я сказав) моряка, що був свого рода поетом, ніколи раніше не відчував усієї величі тої картини. Клявдіна не забула скористати з такого тріюмфу й одним словом перемогти останній опір мужа проти подорожі, в яку мали вони пуститися ще того самого вечора на пароплаві.

Не можна було гаяти часу. Як лише покріпили жолудок і зложили потрібні для подорожі річи, всіли на мале судно й за хвилину були на чердаку французького корабля „Шарльмань", що звичайно їздить між Генуєю і Лівборном. Того вечора підіймав якори також інший ґенуенський пароплав „Данте", але Клявдіна воліла тамтой як відповідніший і кращий. Саме мали вже підняти якори, коли молода мрійничка, що досі була приголомшена й непритомна та подивляла зоряне небо, яке відбивалося в темнім зеркалі вод, війшла до своєї кабіни й, переглядаючи свої клунки, завважила, що не було там її улюбленого роману, який певно забула в гостинниці; а з ним мала вона мило провести години самотности. Попала в страшну лють, що межувала з розпукою. Прибіг муж, щоби довідатися про причину такого вереску, а коли довідався, у чому річ, холодно завважав, що вона зможе прочитати роман при повороті.

— Що мене обходить поворот! — сердито кричала Клявдіна. — Ти краще би зробив, якби пішов мені його принести, заки ще маємо трохи часу.

Джорджо хотів щось відповісти, але боявся драматичної сцени, і тому, спитавшися капітана, скільки ще часу до відізду, побіг до гостинниці. Шукає в однім місці, шукає в другім — книжки нема. Побіг до першої стрічної книгарні купити інший примірник і як лише мав його в руках, пустився з усієї сили до пристані.

Коли добігав, почув здалека довгий свист відізду. У пристані побачив, що пароплав був уже далеко. Ледви прогомоніла година, капітан з нечемною точністю, не зважаючи на благання непотішеної Клявдії, підняв якори, щоб його не перегнав його грізний суперник „Данте".

Джорджо лишився на мольо, махаючи в повітрі хустиною; тепер не лишалося йому нічого кращого, як лише поїхати за тамтим кораблем, сівши на його суперника.

4. Що іншого говорити про смерть, а що іншого вмирати.

Що ви скажете, любі читачі, про тих поетів, які люблять глядіти на море підчас бурі з вікон своєї палати, або бодай зі закутка, добре забезпеченого перед грізними хвилями? Щодо мене, то я завсіди вважав їх самолюбами й ніколи не любив їх. Недавно в однім веселім товаристві розмовляли про це, а всі подивляли ту погідну морську тишу, що вливає в душу того, хто дивиться на море, тиху насолоду, повний спокій незаколочений жадною прикрою гадкою.

Море було чисте як зеркало, відбивало коміть головою ліс кораблів, які густо заповнюють нашу пристань, а в далечіні судна рибалок, які порозвивали рябі вітрила, щоби лише зловити вечірний леґіт, який навіть не морщив спокійного плеса моря.

Далеко на обрію, Альпи виразно показували зубаті зариси своїх верхів і горбовини своїх збіч, тут вкрашені гарною синявою, там вкриті білим снігом, то палали останніми проміннями заходячого сонця, то знову ховались у своїх верхів.

Справді це була картина, яку кожний мусить подивляти мовчки й хвалити Творця природи. Але гарна мені приємність уявляти собі небезпеку другого і бути щасливим, що чоловік сам не є виставлений на неї! Не відмовляю тому, хто це любить, насолоди величавої бурі, коли він разом з іншими переживає її, наражений на небезпеку.

Саме до таких належала (чи щонайменше думала, що належить) Клявдіна, доки не бачила бурі, з вийнятком: на сторінках своїх романів. Вона справді хотіла пережити щось правдивого, хотіла загартувати свою душу, як казала, „жахливими потрясеннями". Це було може глупим бажанням, але не самолюбним, і тому прошу читачів вибачити їй це.

(Продовження буде.)

ючи цей приказ кілька разів. **Поліція в присутности старости почала бити б. посла Сервєтника прикладами** і шарпала ланцюхами від кайдан на руках. (Голос на лавках ББ.: Хто то казав, мін. Пристор?) Діти, двоє нелітніх дітей по 7 і 8 років, що були з п. Сервєтником, плакали, що їх батька бють. Дітей силою усунено (голос на лавках ББ.: може занесли його до каси хорих?) Вам це здалося би. Дітей усунено силою й б. пос. Сервєтника арештовано.

На другий день постерунковий покликав Сервєтника до канцелярії комаданта, де на Сервєтника ждав староста й начальник безпеки. Староста іронічно спитав: но, як ви чуєтеся?, на що б. пос. Сервєтник заявив: так, як чувся я по чрезвичайці, в якій мене били більшовики в 1920 р. На те староста відповів: ми це робимо лагідніше. Але крім цього пригадав промову Сервєтника на святі „Просвіти" в Луцьку та спитав, пощо кандидує до сойму, пощо мішається до політики і нащо кандидує з 18-ки?

Крім б. пос. Сервєтника **арештовано 192 особи, з них більше як 30 змасакровано.** Між іншими арештовано 5 учеників, в тому 3-ох з другої кляси ґімназіяльної, 2-ох з третьої, а одного з 4-ої кляси Соханського заковано в кайдани, як дуже небезпечного злочинця і відпроваджено на поліцію. (Голос: То неправда). Я маю в руці підписані протоколи. Панове твердите, що це неправда, твердите все те саме. Дійсно, як вам наводити факти, — як то на днях в сенаті говорив сен. Децикевич — ви говорите, що поодиноких фактів не можна узагальнювати. Якщо-ж говоримо загально, ви говорите: дайте факти. То є ваша тактика. Але чи вона до чого допровадить, не знаю.

Оце є характеристика політики мін. внутрішніх справ в відношенні до українського народу. Маю враження, що останній факт рівенської траґедії найяскравіше характеризує ту політику, яку заініціював мін. внутр. справ п. Юзефський, якою перехвалюється, що вона створила рай на землі, що відносини на Волині вже поправилися.

Дипльомат-фільософ.

Характеристика льорда Бальфура.

Широкий загал ґазетних читачів поза Анґлією знає імя Бальфура тільки як визначного анґлійського дипльомата. Тимчасом Бальфур був для анґлійців напротязі всього свого життя політичним діячем лише одною частиною своєї широкої душі та інтеліґенції. Він був фільософом і дослідником, знавцем мистецтва і людей, мандрівником, що знав чужі країни, великим фантастом і реалістом.

Коли світ уперше почув його прізвище при нагоді його призначення на становище державного секретаря для справ Ірляндії в 1887 р., Бальфур мав уже за собою працю про „Оборону фільософічного сумніву". Гадали, що скептик по світогляді не надавався до ролі діяча, що мав боротись із революційним рухом. Кілька літ раніше в столиці Ірляндії вбили ірляндські революціонери заступника короля і державного секретаря. Тимчасом Б. виявив себе енерґійним політиком: він завів в Ірляндії першорядні реформи, нагороджував оборонців ладу і карав гостро тих, що нарушували закони.

Від 1902 р. до 1906 був він премієром міністром Анґлії. Одначе у внутрішній політиці своєї країни він мав забагато хитань. Його фільософічний ум бачив завсіди сильні сторони своїх противників; він не міг вести партійної боротьби з фанатичним завзяттям. Тому покинув становище голови уряду і консервативної партії навіть з вдоволенням, щоби занятись ріжними спортами, музикою і фільософією. Написав книжку про релігійну віру „Основи вірування", студії „Критицизм і краса", „Теїзм і гуманізм" і інші.

Бальфур був великим знавцем міжнародніх відносин і як такий віддав Анґлії великі заслуги: тільки завдяки йому не прийшло до конфлікту Анґлії з Росією підчас російсько-японської війни. Як міністр закордонних справ у кабінеті Льойда Джорджа в 1916 р. виявив він багато дипльоматичного хисту для притягання симпатій Америки. Він вплинув у великій мірі на анґлійський уряд, щоби визнав новоутворені держави.

Всі, що знали ближче його велике знання і інтеліґенцію, не могли вийти з дива, коли він підчинявся радо в практичній політиці людям, що не мали й сотої частини з його освіти. Бальфур як справжній фільософ не мав амбіцій, щоби бути дипльоматичним штукарем і признавав часто, що неодно краще може перевести в діло людина з вужчим поглядом на справи. Він задовольнявся скептичною добрячою усмішкою мудреця і навіть щиро подивляв успіхи людей, які до деяких справ не мали відповідної підготовки.

Більшовицькі методи.

(Допис із Калуша.)

На основі розпорядку Митрополичого Ординаріяту відбулися в неділю 16. ц. м. Богослуження у всіх церквах Львівської Архіепархії, на яких вірні молилися за закінчення переслідувань християнської віри і церкви в цілому СРСР. При цій нагоді священики виголошували проповіди, в яких пояснювали зібраним ціль Богослуження, представляли релігійні переслідування в більшовицькому царстві і заохочували вірних до молитов за всіх катованих і мучених в обороні віри.

Також саме Богослуження відбулося і в місті Калуші. І там було багато вірних, що зі сльозами в очах молилися за нещасних братів і з великою увагою вислухали проповіди о. Володимира Тисовського, що змалював важкі релігійні терпіння всіх народів СРСР., а зокрема терпіння нашого народу на Вел. Україні. Проповідь ця зробила на вірних велике враження, які щиро і з болем у серці спочувають усім переслідуваним і терплячим.

Одначе та проповідь мабуть не подобалась калуським комуністам. Бо ось 18. ц. м., в год. 10.50 в ночі, якісь невислідженi люди кинули о. Тисовському велику каменюку до хати і вибили подвійні вікна. Каменюка обвинена була шматою, а на ній видно такий напис хемічним олівцем: **Precz z hecą antybolszewistyczną! Pilnuj swego boga i religję, a nie pchaj swego nosa do polityki! Religja — to opjum mas!**

Отже більшовицькі методи й у нас!

Митр. Липківський висланий на Соловецькі острови?

Російська еміґрантська преса повідомляє, що митрополит української автокефальної церкви Липківський і 6 епископів із тої церкви, висланий без судового присуду на Соловецькі острови на підставі постанови ДПУ. Російська преса підкреслює, що Липківський має 80 літ, та що він тяжко хорий. Ці вісти треба приняти з резервою, бо досі ми мали відомости, що митрополит Липківський сидить на лаві обвинувачених у харківському процесі.

Збігці із СРСР.

На кордоннім відтинку Раків—Ізяслав утік до Польщі учитель Маріянський з Борисова і 4 селян, радянських горожан. Всі вони втікли з вязниці й оповідають, що настрої в СРСР дійшли до найбільшого напруження і можна сподіватись повстання.

Новелізація закону про охорону комірників.

(ік) Уряд зголосив законопроект про новелізацію закону про охорону комірників. Цей проект змагає до того, щоби виняти з під охорони семикімнатні помешкання.

Цікавий лист до Ґандія.

Націоналістичні орґанізації в Індії вислали до Ґандія лист, в якім сказано, що індійські націоналісти будуть підтримувати акцію Ґандія тільки 3 роки, щоби переконатись чи тактика мирного спротиву і безкровної боротьби доводить до мети. Коли-ж до 3 літ Ґанді не здобуде для Індії незалежности, то націоналісти почнуть революцію, яка вибухне 12. березня 1933.

Демарше в Болгарії.

Італійський посол у Софії Пячентіні в імени італійського уряду звернувся до болгарського міністра закорд. справ з демарше, домагаючись ліквідації комітаджів, які нарушують мир на Балкані.

ОЛ. БАБІЙ.

Весні.

Весела весно! Скільки тобі гимнів
Співали співаки!
Та знов пливуть мої пісні нестримні,
Як нині з гір струмки.

Що року в гості ти до нас приходиш,
Та все новий твій дар:
Вливаєш в душі щастя насолоди,
Як те вино в пуґар.

Як чарівниця, превелике чудо
Вчинила ти за день:
Похмілля, втіхи прагнуть мої груди,
Буйних вільних пісень.

Куди не гляну, кожний веселиться,
Старець і немовля.
Якаж бо щедра ця твоя десниця,
Що землю оживля!

Свій усміх шлю розсміяній царівні
За вічну новину:
Що світ, земля мов казка є чарівні,
Й життя — солодше сну.

Весела весно! Мій поклін глибокий
Тобі в піснях несу,
За сонце, хмари, музику потоків,
За квіти, за красу!...

З волинської тихої сторони..,

У справі подій на концерті в Рівному.

В пресі появилися вістки про сумні події на Шевченківському концерті, що його влаштувала українська приватна ґімназія в Рівному. Особливо підхопила ці події польська преса і перекручуючи їх, у нечуваний спосіб нападає на українське громадянство. З недостачі точних відомостей появились не зовсім вірні відомости про це і в українській пресі. Тепер маємо точні відомости про цілу справу і коротко їх передаємо.

Дня 11-го березня ц. р. в год. 9-ій вечором розпочалася в театрі Зафрана в Рівному святочна академія в честь Т. Шевченка, яку влаштовано заходами української приватної ґімназії в Рівному. Саля була переповнена. Особливо багато було селян, які зїхалися з ближчих і навіть з дальших сіл. На академії був присутній також повітовий староста.

Програму академії виконано знаменито. Порядок на салі був зразковий. Сумні події починаються щойно під самий кінець. В програмі академії в останній точці було сказано: „Гимн — виконає хор". На салі ніхто не сумнівався, що мав це бути український національний гимн, але в дійсности хор почав співати польський національний гимн, а рівночасно публика, зібрана на ґалерії, в тій певности, що на сцені опівається український національний гимн, почала співати „Ще не вмерла Україна". Не входимо в те, що зробилаб українська публика в іншому випадку, але стверджуємо лише самий факт. Уся зібрана публика стала з місць, а присутній староста з референтом безпеченства і начальником експозитури, почувши спів українського національного гимну, приказав хорові на сцені замовчати, опустити занавісу, засвітити світло на салі та позамикати всі двері в театрі. На салі зявилося багато мундурової і тайної поліції, яка на приказ старости почала переводити арешти. На салі повстала страшна суматоха. Арештовано поверх сотні людей, а в тому б. посла з 18-ки п. Сервєтника. Арештованих, отже і б. посла Сервєтника, сковано кайданами і під сильною ескортою відставлено до комісаріяту. З загальної суматохи вийшло чимало людей потурбованих. Другого дня арештованих відставлено до слідчого судді, який всіх в 8-ій год. вечором випустив на волю. Дня 13-го березня приїхали до Рівного посли Васильчук і Жук і разом з деякими арештованими внесли до прокуратора скаргу на повітового старосту, складаючи на нього вину за прикрі наслідки його зарядження і поступовання.

На маргінесі пластової демонстрації.

(Лист до Редакції.)

З уваги на те, що під мою відсутність у Львові появилися в польській пресі крайно фальшиві, а в нашій пресі неповні відомости щодо моєї участи в демонстрації пластової молоді в неділю 16. березня 1930 р., маю за шану просити Хвальну Редакцію помістити ших кілька рядків:

Дня 16. березня сидів я в канцелярії „Просвіти" над деякими роботами. Доходила 12. година, коли я почув збільшений крик від вулиці Руської. Відчинив вікно і побачив не більший рух, як звичайного дня, з тою ріжницею, що невеличкий гурток, може біля 20 осіб, щось голосно вигукував. Кілька секунд пізніше зі скруту вул. Бляхарської побачив я кількох поліцаїв з крісами в руках, що йшли в напрямі Ринку, одначе не мали найменшої причини до якоїнебудь інтервенції. Але в томуж моменті поліцай з крайнього лівого крила перелітає на правий бік тротуару і натрапляє на дві пані чи панночки, що йшли попід руку преспокійно до Ринку. З вікна бачив я, як він ними скрутив і малощо не повалив на землю, а далі, лишаючи їх у спокою, летів тротуаром до скруту Руської вулиці і Ринку. Тут на самому вже краю йшов, як пізніше показалося, один студент зовсім спокійно, не демонструючи, лицем звернений в напрямі Ринку, а не до поліцая, і поліцай прикладом з кріса вдарив його так сильно ззаду в голову, що цей студент відразу непритомний повалився на землю. Студента він полишив і побіг далі до Ринку, не маючи вже найменшої причини до якихнебудь дальших побоїв, а до студента приступала якась трійка людей, щоб його ратувати. Все те тревало мінуту-дві.

Бачучи це з вікна, постановив я зійти на діл, щоб інтервеніювати і по можности стати в обороні спокійних прохожих, а також довідатися число того поліціянта, щоби з його поступку зробити відповідний ужиток.

Коли я зійшов на діл, побитого студента я вже не застав; не міг наразі також довідатися, хто був цей поліцай, котрий побив ззаду студента, але побачив якогось молодого пана комісаря, що йшов попід каменицю „Просвіти" ще з одним поліцаєм. Приступив до нього, сказав йому, хто я є і одночасно представив подію з побитим студентом так, як я її бачив з вікна, зовсім спокійно і неупереджено. На те дістав відповідь, що він також те все бачив. Колиж я замітив, що його обовязком є повчити поліцію, як має в подібних випадках поступати і не атакувати спокійних прохожих, отримав я на те нечемну відповідь: „Добже, же пан сенатор так відзял". Бачучи повну недоцільність моєї дальшої балачки, попрохав я зібрану в тому місці молодь (може біля яких 20—30 осіб), щоби розійшлася й не наражувала себе на напади поліції і відійшов з поворотом до „Просвіти", в постановою зробити з цеї справи ужиток у п. міністра внутрішніх справ.

Як з часописів довідуюся, цей комісар називається Клімчак, а один з тих, що бачили, як поліцай бив студента, подав мені, що число того поліцая було 3027. За правдивість останнього числа ручити не можу, бо сам його не бачив.

Ціла моя інтервенція тревала яких 6—8 мінут.

Дякую Хв. Редакції за поміщення цих кількох рядків і остаю з поважанням

Михайло Галущинський.

Часопис є або чимсь найкращим або чимсь найгіршим у світі: ніщо не в силі так як він піддержувати або підкопувати інтелігенцію або глупоту, прикмети або хиби людини.

Лікар убийник.

Дня 21. березня лікар д-р Каз. Кнопф, що жив як комірник у електротехніка Штайнінгера при вул. Личаківській 50, вистрілом із револьвера зранив тяжко Штайнінгерову повище ока. Куля застрягла в мізку і ранена померла. На поліції арештований не міг зізнавати з причини схвилювання. Причиною вбивства мабуть любов.

Президія Українського Клюбу у марш. Шиманського.

(ік) На запрошення марш. Шиманського сьогодні в 12. год. вполудне явилась у нього президія Українського Клюбу в особах пос. д-ра Дмитра Левицького як голови Клюбу, послів Целевича і Хруцького, як заступників голови і пос. д-ра Блажкевича, як секретаря Клюбу. На вступі голова пос. д-р Левицький висловив признання, що марш. Шиманський переломив дотеперішній звичай поминати репрезентантів українського населення. На запит марш. Шиманського, як українці відносяться до польської держави, делегація заявила, що український нарід, як кожний живий нарід змагає до своєї самостійности, однак репрезентоване делегацією УНДО бореться леґальними засобами. У справі східних границь польської держави делегація заявила, що не має в цій справі жадної легітимації до яких небудь заяв, бо ця справа може бути остаточно вирішена лише поміж будучою українською державою та польською державою. Що торкається відношення українців до уряду, то ні один з дотеперішніх урядів Польщі не трактував українського населення нарівні з населенням польським, але навпаки робив все, щоби утруднити співжиття цих народів. Тому українці не манять себе надією, щоби під цим оглядом швидко прийшла якась зміна, тому що нема для цього необхідної зміни в настроях польського громадянства. З актуальних справ делегація порушила передовсім справу господарської крізи, домагаючися негайної допомоги для дрібного українського хліборобства, причому державні органи повинні співпрацювати з українськими господарськими організаціями. Дальше порушено справу невиконання з боку Польщі міжнародніх зобовязань відносно українців, справу українського університету, шкільництва, православної церкви та кольонізаційних законів. Розмова трівала понад годину.

Розмови марш. Шиманського

(ік) Крім президії Українського Клюбу сьогодні передполуднем марш. Шиманський приняв ще президію клюбу „Визволеня" і пос. Єреміча, як голову білоруського клюбу. Пополудні приняв президію ендеків, сенат. Ґломбінського, кн. Четвертинського і пятьох інших послів. На суботу назначені розмови зі „Стр. Хлопским" Пястом, хадецією, НПР і німцями. В неділю з жидами, а в понеділок НПР-лівицею і ББС, а при цьому на закінчення т. зв. орієнтаційна розмова з представниками парляментарних клюбів.

Що сказав пос. Єреміч?

(ік) Пос. Єреміч, як голова білоруського клюбу заявив марш. Шиманському подібно як українці признання з приводу іншої тактики, як досі трималися однаково десигновані на премієра кандидати і сам президент держави, які не бачили представників білорусинів. Що торкається вимог білорусинів, то вони нераз вже були заявлені і не творять жадної тайни. Пос. Єреміч пригадав, що в 1922 і 1923 р. білоруський клюб підтримував тодішній уряд ген. Сікорського, однак на цьому завелися. В тім часі прийшло дальше погіршення відносин поміж урядом та білорусинами, однак вину цього поносить уряд.

Ізза куліс крізи уряду.

(ік) Надмірне продовження теперішньої крізи уряду в часі, коли ще не є полагоджений бюджет, а не цілих 10 днів остає до останнього конституційного терміну, викликує ріжні коментарі. Здається, що найбільше імовірности має версія, що кріза є штучно продовжувана, аби унеможливити останнє засідання сойму підчас цеї конституційної сесії. Можливо, що деяким колам ББ залежить на тому, щоби внести дальше загострення відношення між соймом і урядом, яке мусить прийти, коли би маршал сойму скликав засідання підчас урядової крізи в супереч відомої революції ББ. В такому разі сподівані бурливі виступи з боку ББ. Затяжні розмови марш. Шиманського не ворожать також успіху його місії, бо робить враження, що він не має ще ані ясної концепції будучого уряду, ані тим паче намічених персональних кандидатур. Рішаючим будуть понеділок і вівторок слідуючого тижня. На вівторок марш. Дашинський призначив засідання сойму, рахуючи, що до того часу повинен бути складений кабінет. Однак вигляди на це мінімальні.

З судової салі.

Присуд в справі „Орбісу".

Дня 21. березня замкнено доказове поступовання в розправі проти бувш. директорів „Орбісу". Потім промовляли прок. Городиський та оборонці: д-р Батицький і бувш. прок. Ґіртлер. Після короткої наради **трибунал видав присуд, увільнюючий всіх обвинувачених від обвинувачення.** Прокуратор застеріг собі, що проти присуду покористується правними засобами, які йому прислугують.

Розправа д-ра Мацьківни.

Дня 21. березня визначено речинець розправи д-ра Мацьківни, що сидить у сл. вязниці під закидом убивства д-ра Телішевського. **Розправа пічнеться 23. квітня** та з огляду на оречення лікарів-психіятрів буде мабуть одною з найцікавіших під психольоґічним оглядом. Обвинувачена, як зачувати, сама хотіла посвятитися псих. студіям і робила такі заходи в кульпарківськім заведенні.

Майор Рильський перед перемиським судом.

В пятницю зізнавав адвокат зі Львова д-р Еберзон. Він представляє Рильського як солідну людину та виключає вбивство. Основує це твердження на тім, що Рильський на запит свідка: „Це ти зробив те?" відповів: „Ні". Інших доказів не дає.

Два самогубства.

У білогорськім лісі біля Львова застрілився 21. березня 53-літній співвласник фабрики „Меркур" Келбусевич. При вул. Сапіги 85. застрілилася 30-літня Станислава Лінке. Вона тому рік кинула чоловіка, що є в Стрию та жила з адв. конципієнтом Ляпером. Коли матеріяльні відносини Ляпера стали погіршуватися, він радив Лінковій вертати у Стрий до чоловіка. Лінкова застрілилася Ляперовим револьвером.

Арештували кн. Любомірського.

З кінцем листопада м. р. арештовано у Львові при вул. Ягайлонській 17. нотованого обманця Гутмана, що подавався за інжиніра. Той Ґутман після відсидження кари в Цешині увійшов у взаємини з 28-літнім кн. Томою Любомірським, що жив у свого брата Єронима у Варшаві при вул. Фредри ч. 10. Тома Любомірський втратив маєток і виставив богато векслів. Гутман закупив за ті векслі в Катовицях богато вугля. Кн. Любомірський натягнув заступника нотаря Маєра у Львові на 200 тис. зол. готівкою та векслями. Є. Любомірського арештували.

Чинна зневага.

Зневажений голова Наукового Товариства ім. Шевченка.

Від заступника голови Наукового Т-ва ім. Шевченка д-ра Володимира Левицького довідуємося, що вчора, тобто в четвер коло полудня, сталася в Науковому Т-ві ім. Шевченка така подія: До кабінету голови Т-ва проф. д-ра Кирила Студинського прийшло двох молодих людей, які запропонували йому підписати текст заяви у звязку з харківським процесом. Голова Т-ва д-р К. Студинський, познайомившись зі змістом предложеного тексту, сказав, що сам, без відома Виділу Т-ва, такого письма підписати не може. Тоді молоді люди чинно зневажили проф. Студинського і відійшли.

* * *

Від Редакції. Переповідаючи за нашим інформатором опис цієї немилої події та подаючи її з журналістичного обовязку до прилюдного відома, заявляємо: Не входячи ні в причини ні в мотиви описаного вчинку незнаних нам молодих людей, ми з принціпових мотивів осуджуємо вводження цього роду некультурних засобів боротьби у наше громадське життя.

Троцький занедужав?

„Берлінер Тагеблятт“ подає, що Троцький, який перебуває в Константинополі, тяжко занедужав і перервав публіцистичну працю. Лікарі радять йому виїхати до Франції для лікування.

НОВИНКИ

— **ПОЧТОВІ СКЛАДАНКИ розсилаємо з нинішнім числом і просимо Вп. Передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви в висилці часопису. Передплата на квітень виносить 5 зол.**

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого** Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 52—?

— **Вп. Авторів статтей, заміток і дописів,** які нетерпеливо чекають на їх поміщення в „Ділі“, перепрошуємо дуже за цю проволоку. Всі присвані ними статті й дописи будуть поміщені, як тільки Редакція впорається з найбільш актуальними матеріялами, що їх має повно в теці.

— **Д-р Трильовський і свято Пілсудського.** Кореспондент львівської „Ґазети Поранної“ повідомляє з Коломиї, що на тамошньому святі в честь марш. Пілсудського явився м. ін. ветеран радикальної партії, д-р Кирило Трильовський...

— **Драматичний Вечір „Хмаролому“** в салі б. театру „Уль“ при вул. Оссолінських ч. 6. відбудеться в неділю 23. березня в год. 7.30. Програма на афішах.

— **Жертва необережности артиста.** В Озоркові біля Лодзі підчас аматорської вистави один артист, граючи ролю заздрісного любовника, мав стріляти до свого суперника з револьвера. Замість стріляти зі страшака чи сліпим набоем, артист вистрілив гострою кулею, яка вцілила пожежника, що стояв за кулісами і поклала його трупом. Артист арештований.

— **Напад комуністів на редакцію „За Свободу“.** У Варшаві виходить російська газета „За Свободу“, яка є сілю в оці комуністів. Дня 20. ц. м. вечором варшавські комуністи напали на редакцію цеї ґазети, вибили вікна, закидали стоди камінням і сполошили редакторів вистрілами із револьверів. У редакції були тоді присутні редактори: Фільософов, Шевченко і Скоробадський. Комуністи викрикуючи: „Геть „За Свободу“! „Бий їх“! накинулись на редакторів, але побачивши, що на поміч редакторам ідуть члени адміністрації, комуністи повтікали, стріляючи для постраху з револьверів. Напасники кричали й говорили по польськи й по російськи. Заки прийшла поліція, комуністи повтікали.

— **Катастрофа в кіні.** В однім китайськім місті в Манджурії вибухла в кінотеатрі пожежа і то підчас вистави. В полумях згинуло майже 100 китайців, переважно дітей.

— **Недуга сина Ібзена.** Син великого драматичного письменника Ібзена, б. президент норвеських міністрів занедужав. Лікарі вважають стан його здоровля дуже поважним.

— **Ціле місто в вогні.** Досить велике американське місто Пуерт Монт горить уже дві доби і вогню ніяк не можна погасити: бо велика буря перекидає його з одного кінця міста на другий, так що згоріло майже ціле місто. В вогні згинуло 200 осіб, а 1200 мешканців опинилось без даху над головою.

— **Похорони Ірашека.** Дня 19. ц. м. у Празі відбулись похорони великого чеського письменника Ірашека. Похорони мали величавий характер. На могилу зложено безліч вінків. Промови виголосили між іншим поет сенатор Дик в імені народніх демократів, проф. Гишек від університету в Празі, полковник Завада в імені армії. Тіло покійного спалено, а урну передано до Гронова, синові письменника, який помістив її в гробівци поруч урни жінки Ірашека.

— **У Москві вже тільки 5 склепів.** „Рабочая Москва“ пише, що у Москві залишилось тільки 5 приватних склепів, а всі інші торговельні підприємства сколективізовані. Приватні торгівлі мануфактурою зліквідовані зовсім.

— **Крадіж у церкві Нотр-Дам.** На днях злодії закралися до церкви Нотр-Дам у Парижі й ограбили ріжні дороцінности. Шкоди виносять поважні суми.

— **Бернард Шов про себе, про демократію і про соціялізм.** Німецька соціялістична преса гостро накинулась на Бернарда Шова за його останній твір „Великий крам“, закидаючи йому реакційність і ворожість до демократії. У відповідь на це Бернард Шов помістив в англійській пресі статтю такого змісту: „Берлінські критики мого „Великого краму“ мене сердечно забавили, особливо ті, які переконують усіх, що я політично став зовсім на протилежнім становищі, як стояв колись. Чиж можливо, щоби німецькі критики так само як англійські ходили тільки до театру, а не думали в театрі нічого і сідали писати про вистави, не розуміючи їх? Колиж то я писав, що всі королі і цісарі були лотрами і що вистарчить тільки Івасеві і Магдусі дати виборчі права, щоби всі люди від того були щасливі? Якщо республиканізм і демократія в Німеччині розуміється так примітивно, то нехай Бог має Німеччину в своїй опіці. Я не можу написати одного слова, щоби хтось зараз не зачислив мене до якоїсь партії і не вважав мене партійним однодумцем чи ворогом. Надто ревні журналісти вважають мене спеціяльним типом партійного ідіота, а тим часом я взагалі не є ідіотом, а як що я є ідіотом, то якогось спеціяльного непартійного ґатунку. Щодо соціялістів, то я втратив до них всякі ілюзії. Соціялдемократія видала знаменитих бесідників і парляментарів, як Бебель та инші, але колиб соціялдемократія була варта хоч сотик, то не булоб світової війни. Соціялдемократію хвилево можна вважати жартом, хоч що правда всякий жарт, особливо мій, має тенденцію часом бути поважним і мати значіння в дійсности“.

— **Концерт у честь Шевченка в Тернополі.** Заходом українських товариств у Тернополі відбудеться дня 23. березня ц. р. в салі Міщанського Братства концерт у честь Шевченка, у програму якого входить промова сен. М. Галущинського, фортепянове сольо І. Любчаківної, хорові продукції „Бояна“ та деклямація п. Калин-Затурської.

На Пластовий Дім.

ДРУГИЙ ВИКАЗ.

На Український Пластовий Дім у Львові (Коопер. Банк „Дністер“, вкл. кн. ч. 15.000) зложили:

12) **Сен. д-р Іван Макух** — 100 зол. і кличе д-ра Івана Саноцького з Надвірної і д-ра Остапа Навроцького з Делятина.

13) **Інж. Юліян Мудрак** — 100 зол. і кличе інсп. Андрія Терпиляка з Залукви й інж. Івана Марковського зі Львова.

14) **Спортове Т-во „Україна“** — 25 зол. і кличе всі спортові товариства в краю.

15) **Марія Колтунюк** — 20 зол. і кличе п. Кароліну Любомирович і п. Стефанію Монастирську у Львові.

16) **Д-р Іван Ґижа** — 10 зол. і кличе Стефана Батюка, дир. школи у Висовій і д-ра Михайла Козака з Праги.

17) **Іван Сполітакевич** — 10 зол. і кличе о. Петра Гаруха зі Сушна й о. Теодозія Кудрика з Рогатина.

18) **Іван Рудницький** — 10 зол. і кличе інж. Володимира Ремезу зі Скалата і суддю Сильвестра Каратницького з Кут.

19) **Емануїл Чесник** — 10 зол. і кличе п. Івана Свищука з Надвірної й о. Зенона Пясецького зі Стефкови.

20) **Зиновій Сушко** — 10 зол. і кличе п. Олександра Семенова зі Зальцведель і о. О. Артимишина з Бутин.

21) **Іван Мороз** — 25 зол. і кличе п. Івана Калитяка і Волод. Мороза зі Львова.

---

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
з панахидою
за померших членів Дирекції Центробанку бл. п.:
Григорія Врецьону,
о. Олександра Темницького,
Костя Паньківського,
Антона Гладишовського
і за службовичку, бл. п.
Ольгу Рудавську
та всіх Покійних Членів Центробанку відбудеться в дни Загальних Зборів у вівторок дня 25 березня 1930 р. в год. 8-ій рано в Успенській (Волоській) церкві у Львові.
Надзірна Рада
Центр. Кооп. Банку „Краєвий Союз Кред.“ у Львові.

Зі спортового життя.

Загальні Збори України.

Річні Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна“ відбудуться в суботу 22. ц. м., в год. 5. попол. в салі „Української Бесіди“. Всі члени Товариства обовязані явитися. Окремих запрошень не висилається.

Україна — Погонь.

Перші змагання України в цьому сезоні відбудуться в неділю 23. ц. м., в год. 11·30 передпол., з ліґовою дружиною Поґоні на її грищі за Стрийським парком. Попередять змагання України II. з Поґонею II. в год. 10 передпол. Ціни білетів: 1 зол., трибуна 1·50 зол. Оголошень на мурах міста не буде.

Біг навпростець.

Другий тренінґовий біг навпростець уладжує Сокіл-Батько в неділю 23. березня в год. 10 рано. Біг з площі С.-Б., траса 1500 м. Перед бігом 10-мінутова руханка. Кличемо змагунів соколів і не-соколів до найчисленішої участи. — **Спортова Секція Сокола-Батька.**

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 21. березня н. р.: за масло експортове солене пріма по 5·10 зол., за масло несолене бльокове 4·90 зол. за кільограм; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·80 зол.; яйця копа 6·20 зол.

Тенденція цін знижкова.

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: ВИСТУП МАННА В „АІДІ“.

Мертвий в цьому році оперний сезон у Львові оживлюється тільки в ряди-годи, при нагоді приїзду до Львова якогось визначнішого співака чи співачки. Так було і в минулому тижні, коли то львівська опера влаштувала аж три вистави („Паяци“, „Аіду“ і „Жидівку“), використавши приїзд до Львова відомого вже добре в нашому місті співака Гната Манна, що співав на всіх трьох виставах головну партію.

Теперішній виступ Манна у Львові увінчався не меншим успіхом, як усі попередні. Співак з нього вироблений і з доброю рутиною, голосом він орудує свобідно й легко, а до того і сценічна його креація наскрізь поправна. Хоч голос Манна не зовсім свіжий і має трохи матову закраску, то згаданими вище прикметами він підбив собі всю публику, яка не щадила йому свого признання і горячих оплесків. Особливо великий успіх мав співак в „Аіді“, де після третьої відслони викликувано його перед занавісу кілька разів.

Побіч Манна великий успіх здобула ще найкраща співачка у Львові Плятівна (як Аіда), що своїм прекрасним голосом мусить імпонувати кожному мельоманові. Крім цієї пари слід іще відмітити в „Аіді“ п-ю Грен-Скавову (Амнеріс), а з мущин досконалого Бендера, добре диспонованого голосово Тарнавського і Циґаніка, що в ролі батька Аіди Амонастра відповів свому завданню.

Хори (мужеські) в деяких місцях співали не зовсім рівно. Диріґував п. Лерер. *І. Н.*

Виясненя.

(Лист до Редакції.)

До мене звернувся громадянин, Семен Петриківський, з претенсією, що, згадуючи його в замітці „Облудна гра“ („Діло“, ч. 59), я подав нестисло відомість про його участь у святі десятиліття польської поліції. З огляду на те, що п. Петриківському я не хотів робити кривди, спростовую це, бо річ мала йти лише про відозву з приводу десятиліття прилучення Волині до Польщі на вічні часи, під якою фіґурував підпис п. Петриківського. Але річ не в тім.. Я

…нічого не витикаю **особисто** ані п. Петрикіньському, ані п. Власовському, ані, зрештою, п. Стахову, з яким ми в перший раз побачилися в так „оригінальних“ обставинах. Я наводив певні факти не для осуду цих осіб, а лише для ілюстрації тої непохитної правди, що поза Катона не личить „Гром. Голосові“ й його симпатикам і що найнебезпечнішою річчю є торкатися такого делікатного інструменту, як „засадничість“. Цю правду я унагляднив — може й з немилий для певних осіб спосіб, а тому надалі не вважаю за потрібне вертати до цеї теми.

Луцьк, 19. березня 1930 року.

Олександер Ковалевський.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 22. березня, год. 3·30 пополудні „Стах летунок“. Вистава для молоді, знижені ціни.

Субота, 22. березня, год. 7·30 веч. „Жидівка“. Гостинний виступ тенора Манна.

Неділя, 23. березня, год. 12. вполудне Концерт.

Малий Міський Театр:

Субота, 22. березня, година 7·30 веч. „Мамуся на віддані“.

Неділя, 23. березня, год. 3·30 пополудні „Щоденно в пятій“.

Неділя 23. березня, год. 7·30 вечором „Мамуся на віддані“.

Театр ревії „Іонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Субота 22. і неділя 23. березня „Вибила дванацята“. Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Подружжя на злість (Бастер Кітон).

КАСІНО: Карузеля гріху.

КОЛЬОСЕЙ: Остання каравана.

ЛЕВ: Культ тіла.

МАРУСЕНЬКА: Краса життя (Жеромського).

ОАЗА: Князі на засланні.

ПАЛЯС: Звукова фільма: Бродвей.

ПАН: Чотири чорти.

ПАСАЖ: Орел Техасу (Рекс Бел). — Американська комедія. Гомонтів тиждень.

ПРОМІНЬ: Дощ рож або життя та чуда св. Тереси.

СІЛЕВЕ: Аллагова рабиня.

ФАТАМОРГАНА: Граф Монте Хрісто (дві серії разом).

ХИМЕРА: Грішне кохання.

УТІХА: Моряк солодких вод. Золота фарма.

Програма радіо.

Субота 22. III. 1930.

ЛЬВІВ: 11·58 Сигнал часу з астр. обсерваторії, гейнал із Марійської вежі, 12·05 Концерт грамофонових плит, 17·45 Авдиція для дітей та молоді: „Про двох таких, що вкрали місяць“ Макушинського (дальші Пригоди Яцка Пляцка) в радіофонізації Бр. Домбровського, 18·45 Всячина, концерт грамоф. плит, 19·25 Огляд закорд. політики мин. тижня (д-р Регула), 19·58 Сигнал часу з астр. обсерваторії, Гейнал із Марійської вежі, програма на найбл. день, 20·15 „Будичник“ (фейлетон Тад. Нінінський з Варшави, 20·00 фейл. „На руїнах старої Роми“ (проф. Асанка-Япол), 22·25 Комунікати з Варшави.

Неділя, 23. III. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з базиліки у Вильні. **Краків** (312,8) 19·10 Авдиція присвячена жінкам. **Гельсінгфорс** (221) 11·00 Концерт хору. **Ляйпціг** (259) 16·15 Отто Фляк читає свої твори. **Стокгольм** (436) 15·00 Концерт. **Рим** (441) 13·00 Радіоквінтет. **Лянгенберг** (473) 16·30 Легка музика. **Брюссель** (509) 21·15 Концерт органіста Джеса. **Відень** (516,3) 10·30 Органова музика. **Мюнхен** (533) 20·00 Популярний концерт. **Будапешт** (550) 16·00 Хор молоді. **Москва** (825) 19·00 Народній вечір. **Ленінград** (1000) 10·00 Народня орхестра. **Харків** (1304) 19·00 Народня орхестра. **Париж** (1725) 19·30 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича. 1575 14—?

Бірча:
22/III День і ніч.
23/III Пан Твардовський.
Перемишль:
24/III Король життя.
Медика:
25/III Шукаю мужа.
26/III Король життя.

Театр прийме негайно добру піаністку, українку.

Загальні Збори Кружка Р. Т. ім. П. Могили відбудуться в неділю дня 23. березня п. р. в 14-ій год. в Харчівні Акад. Чоху. — **Виділ.** 1626 2—2

†

Володимир Русин

студент прав

помер 21. марта 1930 р. у 20 році життя.

Похорони відбудуться дня 23. марта в 4 годині пополудні з крипти ОО. Бернардинів на Личаківське кладовище.

З Українського Технічного Товариства. Продовження відчиту інж. Антона Ліськевича на тему „Різні й холодільні“ відбудеться в суботу дня 22. березня п. р. в домівці Товариства. 1671

Заходом Марійського Т-ва Пань відбудуться **Реколекції для Пань** у семинарицькій церкві, у Львові, вул. Коперника ч. 36. від 31. березня до 6. квітня п. р. Кожного дня в 5-ій год. попол. наука, по науці суплікація. 5-го (субота) в 3-ій годині Сповідь. 6-го (неділя) в 8-ій год. Торжественна Служба Божа, на якій відбудеться спільне св. Причастіє й закінчення реколекцій. 1666

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БіЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма Іван **Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1002 50

КОСІВ, пансіон п. Лукашевської поручає сонішні покої з першорядним удержанням. Знижені ціни. 1620 2—6

БіЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услівя. 1195 11—?

ФОРТЕПЯН, чорний, заграничний, з металевою плитою в найліпшому стані за 1.800 зол. продасть: Ганак, вул. Пілсудського ч. 21/I. 1631 4—5

УМЕБЛЬОВАНА, фронтова кімната, два вікна, до винайму. — Зголошення в Касі, вул. Домініканська ч. 11. 1642 2—3

НОВІ НОТИ. В. Безкоровайний: 1) Соловейковий спів. 2) Реве, гуде негодонька — жіночі хори. 1675 1—3

ПРОДАМ дактелеву **пальму** 2½ м. високу за 100 золотих. — Ближча відомість в Адміністрації „Діла“ від „Пальма“. 1674 1—3

ПРИЙМУ хазяйку до всіх домашніх і господарських родин. — Зголошення: д-р Микола Ваврик, лікар в Радехові. 1673 1—1

ЗА 2600 долярів продасть 12 моргів, в одним кусні, доброї, управленої землі недалеко Львова. Школа, церков, залізниця в місці. Може купити 2-ох. — Зголошення „Контракт“, Львів, вул. Баторія ч. 36. 1664 1—2

ПАННОЧКА небідна, замешкала в гарній гірській околиці, пізнасть симпатичного пана на державній посаді, можливо агронома до 32 літ. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ для „Галі“. 1668 1—1

КУРИ Орпінгтон жовті, великі, яйце 60 сот. — Стефанія Бурдон, Брахівка, п. Соколівка, к. Ожидова. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики**

ординує від 8—10½, 14—18, в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Дiтерміз. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.

ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п. 826 Телефон 65—87.

Дентист.-техн. заведення

Франц Росик

1519 **Львів, вул. Сташіца, ч. 8/1.** 5—9

Присилайте передплату!

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентгеном.

Специяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 **Львів, Ясинна 1** ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 595 **Лічення жиляків.** 26—?

Довголітній секундар заг. шпиталя і бувш. лікар віденських клінік

д-р М. Мондшайн

СТАНИСЛАВІВ, Голуховського 30.

Специяліст у лічення шкірних і застарілих венеричних недуг. Лікарська косметика, полова неміч, рад лічення жиляків. 1537 4—5

АДВОКАТ

д-р Роман Перфецький

в Сокалі веде свою канцелярію в домі **Пов. Т-ва Кредитового.** 1628 2—2

Повідомляю,

що з днем 15. березня ц. р. відчинив я

землемірську канцелярію в Стрию,

при вул. Шумлявщина ч. 89.

МИКОЛА ПАЦЯЛУЙКО
заприсяжений землемір.
1663

ГАРНІ ШЛЮБНІ ВИПРАВИ

КОВДРИ чистововняні
МАТЕРАЦИ з волосіння
ПОДУШКИ — сільське піря 1672
Простирала, пошевки, ліжка

поручає казково дешево

Відомий **Маґазин постелі**

В. Іжицького

Львів, вул. Коперника ч. 3.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Руханкового Т-ва „Сокіл-Батько“.

відбудуться дня 6. квітня 1930 р. (неділя), в годині 9 рано, в домівці „Сокола-Батька“ вул. Руська ч. 20. у Львові з таким порядком нарад:

1) Відкриття Зборів і вибір Президії.
2) Верифікація протоколу з послідних Заг. Зборів.
3) Звіт з діяльности Старшини.
4) Загальний огляд діяльности в 1929 р.
5) Звіт Провірної Комісії.
6) Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Старшині і Провірній Комісії.
7) Вибір 5 членів Старшини і Провірної Комісії.
8) Усталення висоти членської вкладки на 1930 рік.
9) Внесення і запити.
10) Замкнення Зборів.

Якщо в означеному часі не явиться на Зборах статутом вимагане число членів потрібне до правосильности нарад, відбудуться в 10-ій год. того самого дня, в тій самій домівці і з тим самим порядком нарад другі Загальні Збори, які рішатимуть, без огляду на число присутніх на Зборах членів. Право участи в Загальних Зборах мають усі члени Товариства, що вирівнали членські вкладки по кінець жовтня 1928 р. як також замісцеві члени й делегати Товариств, які вирівнали членську вкладку за 1929 рік.

ЗА СТАРШИНУ „СОКОЛА-БАТЬКА“:

М. Заячківський, голова. С. Корецький, справник.

1670 1—2

2.800 зл. НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ПІЯНІНА, чорні, найновішої конструкції, на догідні сплати поручає виключне заступництво **„Moniuszko“**, вул. Зіморовича, ч. 10.

Подяка.

Уважаю своїм миним обовязком подякувати прилюдно **Впов. П. Д-рові Е. Дурделлі**, лікареві шкірних і ін. недуг у Львові (вул. Потоцького ч. 11) за вийде радикальне вилічення мене з задавненої, докучливої шкірної недуги, тим більше, що задавнення недуги наступило наслідком хибної діягнози одного з професорів-специялістів тих недуг (також зі Львова).

Христина Стефановичева
жінка адвоката.

Камінка струм. 18/3 1930.

Американська система!

ФАБРИКА МЕБЛІВ „ФАМЕТА“

ЛЬВІВ, вул. Красіцьких ч. 18. а.

Продає кожному без ручителя на умовах платности дотепер небувалих, спальні, їдальні, кухонні і бюрові урядження.

Від 10 зол. **Від 10 зол.**

Поодинокі штуки меблі, вистелювані меблі, фотелі до спання, лежанки, матераци, шафи й інше. 1011 17-20

НАСІННЯ

ярин, квітів і господарське

з першорядних краєвих і заграничних плянтацій, з найвищою силою кільчення, поручає

ЕДМУНД РІДЛЬ

Склад насіння

Львів, Рутовського 3.

Подрібні цінники висилаю на жадання. 1632 2—4

Надійшов вступ осени й зими

КАТАР

носа, гортанки й хрипка

тому поручається

PINOMETHYL

зареєстр. в Міністр. Внутр. Спр. п. ч. 1198 і в держ. патентовім Уряді п. ч. 18236. 1330 8—12

PINOMETHYL вживається при острім катарі носа, гортанки й хрипці — усуває наслідки і є середником дезинфекції віддихових доріг. До набуття в усіх аптиках. Ціна 1·75. Генеральне Предст. „OZON“ Львів.

ЗВИЧАЙНІ

Загальні Збори

Т-ва „Українська Бесіда“

у Львові, вул. Рутовського ч. 22/I відбудуться в суботу, дня 29. березня 1930 р. в 6. годині вечером з таким денним порядком:

1) Отворення Загальних Зборів.
2) Відчитання і принятгя протоколу попередних Зборів.
3) Звіт Виділу з діяльности Т-ва.
4) Звіт Ревізійної Комісії.
5) Уділення абсолюторії уступаючому Виділові.
6) Вибір нового Виділу (§. 28/1 ст.)
7) Вибір Ревізійної Комісії (§. 28/2 ст.)
8) Внесення й запити.

На випадок, коли на означену годину не явиться достаточне число членів Т-ва, збори відбудуться в пів години пізніше з тим самим порядком нарад і важністю рішень (§. 24 ст.).

З Виділу Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові. 1615 2—2

Naturalis

фарба до волосся від пів століття вживана.

фарбує моментально на усі відтінки.

Сивому волоссю вертає його первісний колір.

Спосіб уживання в кожнім пуделку.

1321 Скрізь можна дістати. 5—9

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10